

Dosarul nr. 2r-404/22
2-15037267-01-2r-01082022

Instanța de fond: Judecătoria Bălți, sediul Sîngerei – I. Popescu
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți – I. Grosu, A. Ciobanu, A. Garbuz

DECIZIE

10 august 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând recursul declarat de către Consiliul raional Sîngerei,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Anatolie Cibotaru și Elena Cibotaru împotriva Consiliului raional Sîngerei, Primăriei orașului Sîngerei și Consiliului orașenesc Sîngerei, intervenient accesoriu IP „Agenția Servicii Publice” cu privire la apărarea dreptului de proprietate,
împotriva încheierii din 13 iulie 2022 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a restituit ca tardivă cererea de apel depusă de către Consiliul raional Sîngerei,

constată:

La 09 decembrie 2015 Anatolie Cibotaru s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului raional Sîngerei și Primăriei orașului Sîngerei, prin care a solicitat obligarea pârâților a elibera și a-i restitui terenul de pământ acaparat ilegal, cu numărul cadastral XXXXX și suprafața 0.0893 ha, care se află în or. Sîngerei, str. XXXXX, cu aducerea acestuia la starea inițială (a demonta toate construcțiile și a scoate pavajul), precum și compensarea cheltuielilor de judecată, suportate pe această cauză.

Prin încheierea din 31 mai 2016 a Judecătoriei Sîngerei s-au atras în proces în calitate de copârât Consiliul orașenesc Sîngerei și în calitate de intervenient accesoriu Oficiul cadastral teritorial Sîngerei a ÎS „Cadastru”. (f.d. 80, vol. I)

Prin încheierea din 30 ianuarie 2017 a Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei s-a atras în proces în calitate de coreclamant Elena Cibotaru. (f.d. 210, vol. I)

Prin hotărârea Guvernului nr. 314 din 22 mai 2017 s-a constituit IP „Agenția Servicii Publice”, astfel, ÎS „Cadastru” s-a reorganizat, prin fuziune (absorbție) cu IP „Agenția Servicii Publice”, iar drepturile și obligațiile persoanei juridice absorbite au trecut integral la persoana juridică absorbantă IP „Agenția Servicii Publice”.

La 30 iulie 2018 reclamantii Anatolie Cibotaru și Elena Cibotaru au înaintat cerere de concretizare, prin care au solicitat obligarea pârâților să elibereze și să le

restituie terenul acaparat ilegal cu nr. cadastral XXXX, cu suprafața 0. 0893 ha situate pe str. XXXX, or. Sîngerei cu aducerea acestuia la starea inițială (cu demontarea tuturor construcțiile și scoaterea pavajului); obligarea pârâților de a achita în mod solidar plata pentru folosirea ilegală a terenului cu numărul cadastral XXXX, cu suprafața de 0.0893 ha situate pe str. XXXX or. Sîngerei pentru ultimii 3 ani în sumă totală de 23 888, 40 lei; compensarea în mod solidar a prejudiciului moral în sumă de 60 000 lei, a câte 30 000 lei fiecare, precum recuperarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 16 septembrie 2021 a Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Anatolie Cibotaru și Elena Cibotaru.

S-a obligat Consiliul raional Sîngerei să elibereze și să restituie lui Anatolie Cibotaru și Elenei Cibotaru terenul acaparat ilegal cu nr. cadastral XXXX, cu suprafața de 0.893 ha situat în or. Sîngerei, str. XXXX, cu aducerea acestuia la starea inițială cu demolarea tuturor construcțiilor amplasate pe acest teren.

S-a obligat Consiliul raional Sîngerei să achite lui Anatolie Cibotaru și Elenei Cibotaru compensația bănească pentru folosirea ilegală a terenului cu nr. cadastral XXXX cu suprafața de 0.893 ha situat în or. Sîngerei, str. XXXX pentru perioada 26 iulie 2015-26 martie 2021 în sumă totală de 45 122,56 lei.

S-a obligat Consiliul raional Sîngerei să achite lui Anatolie Cibotaru și Elenei Cibotaru prejudiciul moral în sumă de 10 000 lei, a câte 5000 lei fiecăruia.

S-a încasat din contul Consiliului raional Sîngerei în beneficiul lui Anatolie Cibotaru și Elenei Cibotaru cheltuieli de judecată în sumă de 27 138,05 lei, compusă din (cheltuieli de asistență juridică în sumă de 25 0000 lei, cheltuieli privind efectuarea rapoartelor psihologice în sumă de 1300 lei, a câte 650 lei fiecăruia, cheltuieli privind efectuarea raportului de evaluare în sumă de 650 lei și taxa de stat la depunerea cererii de chemare în judecată în sumă de 188,05 lei.

S-a încasat din contul Consiliului raional Sîngerei în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 2467,81 lei.

Consiliul raional Sîngerei a declarat apel împotriva hotărârii din 16 septembrie 2021 a Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii. (f.d. 228-232, vol. II)

Prin încheierea din 13 iulie 2022 a Curții de Apel Bălți s-a restituit ca tardivă cererea de apel depusă de către Consiliul raional Sîngerei, împotriva hotărârii din 16 septembrie 2021 a Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Anatolie Cibotaru și Elena Cibotaru împotriva Consiliului raional Sîngerei, Primăriei orașului Sîngerei și Consiliului orașenesc Sîngerei, intervenient accesoriu IP „Agenția Servicii Publice” cu privire la apărarea dreptului de proprietate. (f.d. 247-248, vol. II)

La 20 iulie 2022 Consiliul raional Sîngerei a declarat recurs asupra încheierii din 13 iulie 2021 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea încheierii, cu restituirea cauzei în instanța de apel pentru examinarea cererii de apel. (f.d. 252-254, vol. II)

În motivarea recursului reprezentantul recurentului a indicat că instanța de apel eronat a concluzionat că Consiliul raional Sîngerei a depus apel tardiv, ori la data de

15 octombrie 2021 la Judecătoria Bălți, sediul Sîngerei a fost înregistrată în registrul unic de înregistrare a corespondenței instanței sub nr. 7983 cererea de apel, fapt confirmat și prin ștampila primei instanțe aplicată pe cerere.

Recurentul a mai menționat că conform registrului de evidență a corespondenței de ieșire al Consiliului raional Sîngerei la data de 29 octombrie 2021 nu a fost înregistrat nici un apel, însă o astfel de cerere a fost înregistrată la data de 15 octombrie 2021.

Recurentul consideră că prima foaie a apelului din dosar nu este identică cu apelul depus la 15 octombrie 2021, deoarece nu coincide cu numărul de ieșire din entitate și nu corespunde blanchetei Consiliului raional Sîngerei, respectiv a fost intenționat schimbată.

Astfel, recurentul consideră că cererea de apel a fost depusă în termen la 15 octombrie 2021, ori hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei a fost pronunțată la data de 16 septembrie 2021.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că copia încheierii din 13 iulie 2022 a Curții de Apel Bălți a fost expediată în adresa Consiliului raional Sîngerei la 14 iulie 2022. (f.d. 249, vol. II) Respectiv, recursul declarat la 20 iulie 2022, se consideră depus în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este întemeiat și urmează a fi admis, cu casarea încheierii instanței de apel și restituirea cauzei spre rejudecare, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Potrivit art. 369 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă: a) apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1); b) apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen; c) apelantul a înaintat o nouă pretenție, neexaminată în primă instanță; d) cererea de apel a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel, cu excepția cazului în care cererea depusă de persoana asupra căreia a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară se referă la contestarea hotărârii privind instituirea măsurii de ocrotire judiciare; e) apelantul solicită restituirea apelului până la începerea dezbaterii cauzei în fond în instanța de apel; f) în virtutea legii, hotărârea nu poate fi atacată în apel.

Din suportul probator prezent la actele cauzei rezultă că prin hotărârea din 16 septembrie 2021 a Judecătorei Bălți, sediul Sîngerei, a fost admisă parțial acțiunea depusă de Anatolie Cibotaru și Elena Cibotaru.

Hotărârea din 16 septembrie 2021 a Judecătorei Bălți, sediul Sîngerei a fost contestată cu apel de către Consiliul raional Sîngerei.

Prin încheierea din 13 iulie 2022 a Curții de Apel Bălți s-a restituit ca tardivă cererea de apel depusă de către Consiliul raional Sîngerei împotriva hotărârii din 16 septembrie 2021 a Judecătorei Bălți, sediul Sîngerei, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Anatolie Cibotaru și Elena Cibotaru împotriva Consiliului raional Sîngerei, Primăriei orașului Sîngerei și Consiliului orașenesc Sîngerei, intervenient accesoriu IP „Agenția Servicii Publice” cu privire la apărarea dreptului de proprietate.

Instanța de apel a motivat soluția prin faptul că cererea de apel este depusă de către Consiliul raional Sîngerei împotriva hotărârii din 16 septembrie 2021 a Judecătorei Bălți, sediul Sîngerei nu mai devreme de data ieșirii corespondenței de la Consiliul raional Sîngerei și anume, 29 octombrie 2021, adică peste termenul prevăzut de lege de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii. (f.d. 228, vol. II)

În replică Consiliul raional Sîngerei a indicat în recursul la această încheiere că apelul a fost depus în cancelaria primei instanțe la 15 octombrie 2021, dar din careva motive neclare a fost tănuit de către colaboratorii instanței, iar în materialele dosarului a fost anexat un apel falsificat, datat cu 29 octombrie 2021, pentru a crea aparența de tardivitate.

În suportul acestor acuzații reprezentantul Consiliului raional Sîngerei, Teodor Donos a prezentat copia apelului cu nr. de ieșire din entitate 02/1-14/490 din 15 octombrie 2021 pe care este aplicată ștampila Judecătorei Bălți, sediul Sîngerei și indicată data de intrare 15 octombrie 2021 (f.d. 260, vol. II)

Această informație corespunde cu înscrierea nr. 7983 din Registrul unic de intrare a corespondenței nr. 3 pentru anul 2021 a Judecătorei Bălți, sediul Sîngerei. (f.d. 268-270, vol. II)

În aceste circumstanțe Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată ca fiind prematură concluzia instanței de apel referitor la data depunerii apelului și consideră necesar a casa încheierea și a remite cauza la rejudecare.

La rejudecare instanța de apel urmează să stabilească la ce dată a fost depus efectiv apelul de către Consiliul raional Sîngerei, de ce în materialele dosarului este anexat un apel cu nr. de ieșire 02/4-141490 din 29 octombrie 2021, dar care nu a fost înregistrat în instanța de fond în ordinea prevăzută de Instrucțiunea referitor la activitatea de evidență și documentare procesuală în judecătoria și curțile de apel, aprobată prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 142/4 din 04 februarie 2014, fiind anexat la dosar fără a parcurge procedura de înregistrare, de ce pe exemplarul deținut de reprezentantul Consiliului raional Sîngerei (f.d. 260, vol. II), care, de altfel, nu corespunde cu exemplarul aflat în dosar la f.d. 228, vol. II este aplicată ștampila secretariatului Judecătorei Bălți, sediul Sîngerei și indicată data de 15 octombrie 2021. De asemenea, accesând Programul Integrat de Gestionare a

Dosarelor se observă că Judecătoria Bălți, sediul Sîngerei a înregistrat în program la 18 octombrie 2021 cererea de apel depusă de către Consiliul raional Sîngerei, dar acest fapt nu a fost examinat de instanța de apel la pronunțarea încheierii.

Astfel instanței de apel îi revine obligația de a răspunde la aceste întrebări pentru a concluziona dacă apelul este depus în termen sau e tardiv, totodată instanța nu urmează să tolereze acțiunile ilegale împotriva justiției.

Pornind de la respectarea dreptului la un proces echitabil, care include și dreptul de acces la justiție, garantat de art. 6 § 1 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a libertăților fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă, precum și dreptul la un remediu efectiv conform art. 13 CEDO, circumstanțele relatate generează casarea încheierii contestate. În caz contrar partea apelantă ar fi lipsită de posibilitatea de a-și valorifica drepturile procedurale conform normelor în vigoare, garantate atât de legislația națională, cât și de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Mai mult, Codul de procedură civilă oferă părților dreptul de a iniția personal acte procesuale și de a-și realiza drepturile procedurale printr-o modalitate opțională în toate fazele procesului, atât în instanța de fond, cât și în instanța de apel și de recurs, aspect ce rezultă și din principiul disponibilității, ori art. 27 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede că disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

De altfel, normele procesuale au drept obiectiv să asigure exercitarea dreptului la un proces echitabil și că la elaborarea unor astfel de reglementări legiuitorul se bucură de o anumită marjă de apreciere, cu condiția ca aceste reglementări să nu aducă atingere însăși substanței dreptului.

În situația reglementării legale a condițiilor de exercitare a unui drept subiectiv sau procesual, valorificarea acestuia nu poate fi restrânsă de către o instanță, deoarece de rând cu faptul că este încălcată norma legală, se aduce atingere și drepturilor părților litigante.

Aici Colegiul consideră necesar de a cita ca fiind pertinente și prevederile art. 26 alin. (3), (4) din Codul de procedură civilă, în conformitate cu care instanța care judecă cauza își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale cauzei. Egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată prin lege și se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că instanța de apel a restituit cererea de apel cu aplicarea eronată a normelor de drept procedural, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa încheierea din 13 iulie 2022 a Curții de Apel Bălți și a remite cauza în instanța de apel la etapa primirii cererii de apel.

În conformitate cu art. 424 alin. (2), 427 lit. b), art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide :

Se admite recursul declarat de către Consiliul raional Sîngerei.

Se casează integral încheierea din 13 iulie 2022 a Curții de Apel Bălți, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Anatolie Cibotaru și Elena Cibotaru împotriva Consiliului raional Sîngerei, Primăriei orașului Sîngerei și Consiliului orășenesc Sîngerei, intervenient accesoriu IP „Agenția Servicii Publice” cu privire la apărarea dreptului de proprietate, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți la etapa primirii cererii de apel.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Mariana Pitic

Victor Burduh